

Spørsmål og svar

Budsjett 2023

Økonomiplan 2023-2026



Rana
kommune



Innledning

Rådmannen har siden budsjett og økonomiplanen ble lagt frem 1. november, samlet opp henvendelser/spørsmål fra politikere. Rådmannen finner det hensiktsmessig å distribuere dette til kommunestyrets medlemmer.

Spørsmålene er fra administrasjonen forsøkt besvart og kvalitetssikret på best mulig måte, men med begrenset tid, kan det være svar som trenger mer bearbeiding. Eventuelle behov for utdyping/konkretisering får vi komme tilbake til i neste omgang.

Samlet liste over spørsmål

- 1) Hvor mange lærlinger har vi i Rana kommune? (H)4
- 2) Er det mulig å få en oversikt over hvilke områder i Rana kommune som ikke har eiendomsskatt? (H)4
- 3) Hva var grunnen til at disse områdene er unntatt eiendomsskatt? (H).....4
- 4) Hvor mye vil innføring av eiendomsskatt i hele kommunen utgjøre i økte inntekter? (H)4
- 5) Er det budsjettert med en inntekt fra Havbruksfondet i 2023? Hvis ja, hvor mye? (V).....4
- 6) Inntektene til havbruksfondet i 2022 ble langt lavere pga. forslaget til grunnrenteskatt fra regjeringen som førte til lavere priser på auksjonene for nye konsesjoner. Er det tatt høyde for denne reduksjonen i budsjettet? (V).....4
- 7) Rana Kulturråd lurer på om Kulturhusfondet fremdeles står som en øremerket del av fondsavsetningen til Rana Kommune?5
- 8) Er det laget handlingsplan med konkrete tiltak for reduksjon av klimagasser i kommunen i forbindelse med klimaregnskap og budsjett? I så fall hvor kan jeg finne den? (MDG).....5
- 9) Hvorfor markeres det med delvis måloppnåelse når det går feil vei? (Andre indikatorer markeres rødt når det ikke er utvikling eller går feil vei.) (MDG).....5
- 10) Spørsmål angående s. 41 Tabell 17 - linja Overføringer og tilskudd fra andre: I 2021 har vi fått 300,61 mill. kr, i 2026 er tallet ca. 100 mill. kr lavere. Hva skyldes dette? (SP).....5
- 11) Det ønskes en totaloversikt over påløpte kostnader på bygg og uteanlegg for etablering av Rana U. Spesifikt kostnader for renovering og utbygging samt riving av deler av nye Rana U. Påløpte kostnader må også inkludere riving av Båsmo U, riving av Gruben U, riving av Selfors U, riving av Ytteren Barneskole, samt trafiksikring i Toranesgata, Lars Meyers gate og Skolegata, samt kostnader for «nye» Talvikparken og Nordlandparken (eks vann/kloakk-kostnader). (SP)6
- 12) Hva er konsekvensene for kommunen vedr. nytt inntektssystem, bortfall e-skatt på verk og bruk og forslag til økt grunnrenteskattesats? (AP)6
- 13) Hva er status på arbeidet med KØB-prosjektet, og hvordan følges dette opp fremover? (SV).....7
- 14) Har rådmannen gjort en vurdering av tilskuddsordning / startlånramme for unge i Rana, eksempelvis opp mot øvrige kommuner i samme kostra-gruppe? (H).....7
- 15) Hva er kostnaden for henholdsvis barnehageopptak 2 og 4 ganger i året sett opp mot løpende barnehageopptak og opptak en gang i året? (SV).....8
- 16) Hvor mange penger ligger inne i budsjettet for 2022 til fritidsklubbene i Rana? (V)9

- a) Hvor mye ligger inne i budsjettforslaget for 2023 til fritidsklubbene (uten ungdommens hus) (V).....9
- b) Hvor mye penger i 2023 går til ungdommens hus? (V).....9
- 17) Hvor mye penger går til skolemat i 2023? (V).....9
- 18) Spørsmål angående s. 59 Tabell Fordeling av rammereduksjon Kultur og oppvekst: Strukturtiltak med en total reduksjon på 11,095 mill. kr i perioden: hvilke strukturtiltak på hvilke skoler er lagt til grunn for å komme frem til disse tallene? (SP).....9
- 19) Spørsmål angående s. 62 Tabell Rammereduksjoner PPT på totalt 2,5 mill. kr i perioden: vil man kunne gjøre dette nedtrekket uten at man øker ventelister og overskrider fristen for lovlig ventetid i enkeltsaker, og da evt. hvordan? (SP)9
- 20) Spørsmål angående s. 62 Tabell Rammereduksjon Kultur - omstilling fritidstjeneste:10
- a. Hvor mye (Hvor stor sum i kroner) av nedtrekket kommer på Fritidstjenesten? (SP).....10
- b. Vil man kunne gjøre dette uten at man reduserer eksisterende og/eller planlagt nyoppstartede fritidstilbud for barn/unge? (SP)10
- 21) Hva ligger i nedtrekket på 1 mill. kr i 2023 på tiltaket «omstilling kino og fritidstjeneste» hos kultur (side 62)? (V)10
- 22) Spørsmål angående s. 62 Tabell Rammereduksjon - effektivisering RAVO: vil dette kunne gjøres uten at man reduserer tilbudet/timer til mennesker med varig nedsatt funksjonsevne som i dag benytter seg av opplærings-tilbud på RAVO? (SP).....10
- 23) Våre fremste ambassadører i og utenfor Rana er våre unge, som vi også ønsker skal flytte tilbake til kommunen etter endt utdanning. Det legges opp til kutt på hhv. 1 og 2,5 mill. kr per år fram mot 2026, totalt 8,5 mill. kr over 4 år for kino og fritidstjenester. Kan rådmannen gi en forklaring på hvordan kuttene vil påvirke dagens kino og fritidstilbud for unge i Rana? (H).....10
- 24) Hva slags type velferdsteknologi satses det på i kommunen? Er det noen konkrete investeringsplaner knyttet til disse? (SV).....11
- 25) Ifølge økonomiplanen hadde Rana i 2021 902 utskriftsklare døgn innenfor helse og omsorg som de betalte for. I 2022 er det 425 utskriftsklare døgn i utgangen av juli og en ser da nivået ligger på samme høyde som i fjor. Dersom det totale antall døgn blir 900 i år også blir dette en kostnad på 4,8 millioner kroner (5 306 kr pr. døgn). Målet er så redusere dette (stor kostnad).11
- Hvilke konkrete tiltak tenkes for å møte denne utfordringen? (SP)11
- 26) Strategiplan helse og omsorg rana kommune. Denne skal utarbeides første halvår 2023. Hvordan er det tenkt inkludering av brukere og lokalsamfunn i hele kommunen? (SP)12
- 27) I forslaget til økonomiplan er det forslått kraftige nedtrekk på helse og omsorg. Rana har redusert sykehjemsplasser som et tiltak her. Er det mulig å redusere flere sykehjemsplasser når demografien viser en økning i antall eldre? Hvilke andre tiltak kan evt. redusere kostnader? (SP)12
- 28) Spørsmål ang side 69 Tabell Rammereduksjoner - vridning av tjenester, redusert bruk av institusjonsplasser:13
- a. Hvilke tjenester vrir man? (SP).....13
- b. Vil dette kunne dreie seg om hjemmetjeneste/institusjonsplasser, eller vil dette også dreie seg om tjenester f.eks i Rus/psykiatri, MTA, Rehabilitering, øvrige avdelinger i Helse/Omsorg? (SP).....13
- c. I så fall: hvilke omdisponeringer gjøres for hver avdeling i kroner? (SP)13
- d. Vil noen tilbud i disse avdelingene bli endret/falle bort eller føre til redusert tjenestetilbud? (SP).....13
- 29) Spørsmål angående s. 55 Tabell rammereduksjon - NAV kommune - endrede forutsetninger - 5 mill. kr: Hva ligger inne i dette - hvilke endrede forutsetninger er det snakk om? (SP)13

- 30) Hva er budsjettert inntekt for 2023 på å fjerne fritaket for parkeringsavgift for elbiler som foreslås på side 104? (V)14
- 31) Hva er budsjettert inntekt på at utbyggere må betale for parkeringsplasser og kommunalt areal under byggeprosjekter? Hvor i budsjettdokumenter står satsene for disse arealene som for 2022 er 10 kr per m² og 170 per parkeringsplass per dag? (V)14
- 32) I dialog med idrettsrådet var det uklart om det var satt av en ramme til bedriftsidrett. Kan rådmannen bekrefte/avkrefte om det er satt av midler til dette formålet? I så fall også størrelsen på rammen. (H) ...14
- 33) Hva er årsak til at energiforbruk på kommunale bygg stiger pr. m²? (MDG).....15
- 34) I rådmannens presentasjon av budsjett for Rana Høyre og SV, ble det kommentert at det foreligger et økonomisk potensial i å effektivisere driften til KF bygg. Kan det fremlegges et anslag for hvor stort økonomisk potensial dette innebærer? (H)15
- 35) Etterslep av vedlikehold på Rana kommunes eiendommer og bygningsmasse framstår som en utfordring for kommunen. Dersom uhåndtert vedlikehold på gammelt og nytt bygg ikke håndteres innen rimelig tid, så øker i kostnadsomfanget. Når kan vi forvente at det foreligger en vedlikeholdsplan for Rana kommunes eiendommer og bygninger, og er det gjort vurderinger på om det kan foreligge besparelser over tid gjennom å håndtere vedlikehold til riktig tid? (H)16

Generelt

1) Hvor mange lærlinger har vi i Rana kommune? (H)

Rana kommuner har per september 2022 44 lærlinger og 1 lærekandidat.

2) Er det mulig å få en oversikt over hvilke områder i Rana kommune som ikke har eiendomsskatt? (H)

Se vedlegg 1, kart over Rana hvor områder med eiendomsskatt er markert.

3) Hva var grunnen til at disse områdene er unntatt eiendomsskatt? (H)

I k-sak 76/13 om utvidelse av eiendomsskatteområdet i Rana etter Eskl. § 3 b) (helt eller delvis utbygd på byvis) ble det også vurdert utskrivning av eiendomsskatt etter bokstav a) (hele kommunen). Basert på uttalelse fra eiendomsskattenemndene, anbefalte rådmannen ikke en utvidelse til hele kommunen, da det ville ha liten betydning for eiendomsskatt på boligeiendommer. Det vil heller ikke gi noe vesentlig bidrag inntektsmessig sett i kostnaden ved taksering. Ved behandling av saken i kommunestyret, ble det fremlagt forslag om å utvide området til hele kommunen, forslaget falt mot 4 stemmer.

4) Hvor mye vil innføring av eiendomsskatt i hele kommunen utgjøre i økte inntekter? (H)

Matrikkelen er ikke godt nok oppdatert til at man kan si hva økte inntekter vil utgjøre før man har gjort en befaring og taksering. Det ligger 4 581 eiendommer utenfor skatteområdet, herav 185 boliger, 281 næring og landbrukseiendommer og 931 fritidseiendommer. Resterende eiendommer gjelder tomter og friareal. Ut fra matrikkelanalyse av dagens datagrunnlag, kan samlet eiendomsskatt for disse eiendommene utgjøre i underkant av ca. 1,0 mill. kr. Saksutredning vedrørende utvidelse av eiendomsskatteområdet i 2014 viste at det ville ta tid før man fikk inndekning for takseringskostnadene. Siden den gang er bunnfradraget endret i tillegg til at man den gang kunne skrive ut eiendomsskatt ned til 100 kr etter loven. I dag kan man ikke skrive ut eiendomsskatt under 300 kr.

5) Er det budsjettert med en inntekt fra Havbruksfondet i 2023? Hvis ja, hvor mye? (V)

I budsjettet for 2022 og 2023, er det budsjettert med en inntekt på 3,0 mill. kr fra havbruksfondet. I 2021 fikk Rana kommune 1,1 mill. kr i inntekt fra havbruksfondet. Utbetalingene i 2022 er forsinket og er fortsatt ikke kjent.

6) Inntektene til havbruksfondet i 2022 ble langt lavere pga. forslaget til grunnrenteskatt fra regjeringen som førte til lavere priser på auksjonene for nye konsesjoner. Er det tatt høyde for denne reduksjonen i budsjettet? (V)

Det er ikke tatt høyde for reduserte inntekter fra havbruksfond i budsjettet for 2022 eller videre fremover.

- 7) Rana Kulturråd lurte på om Kulturhusfondet fremdeles står som en øremerket del av fondsavsetningen til Rana Kommune?

Kulturhusfondet er en “merkelapp” kommunestyret har vedtatt knyttet til to ubundne investeringsfond, og er ikke øremerket kulturhus. Det er avsatte midler fra innbetalte renter og avdrag på de to første ansvarlige lånene til Helgeland kraft. Saldo på fondene utgjør til sammen 83,9 mill. kr per 31.12.2021. Fondsmidlene kan kun disponeres som egenkapital til investeringer.

- 8) Er det laget handlingsplan med konkrete tiltak for reduksjon av klimagasser i kommunen i forbindelse med klimaregnskap og budsjett? I så fall hvor kan jeg finne den? (MDG)

I klimabudsjettet vises blant annet kilder til utslipp, og utviklingen av utslipp over tid innenfor de ulike kildene. Dermed kan vi følge med på utviklingen, og prioritere tiltak som gir god effekt for utslipps-reduksjon - for eksempel tiltak som reduserer utslipp fra veitrafikk og bygg- og anleggsvirksomhet.

Det er ikke laget egen handlingsplan med konkrete tiltak for reduksjon av klimagasser i klimabudsjettet eller økonomiplan/budsjett. Tiltak som kommunen selv kan gjennomføre, for eksempel bruk av elbiler, bruk av massivtre på nye bygg, redusere utslipp på anleggsplasser, ledgatelys etc. må sikres formulert og gjennomført i virksomhetsplaner i de enkelte avdelinger, via krav i rådmannens oppdragsbrev til kommunaldirektørene og i EQS (kommunens kvalitetssystem)

- 9) Hvorfor markeres det med delvis måloppnåelse når det går feil vei? (Andre indikatorer markeres rødt når det ikke er utvikling eller går feil vei.) (MDG)

80 prosent av klimagassutslippene i Rana kommune kommer fra kvotepliktig sektor. Industriens utslipp styres av EUs kvotesystem. Kommunens klimamål baserer seg på utslipp i ikke-kvotepliktig sektor, og sier at Rana kommune skal redusere klimagassutslippene med 40 prosent innen 2030, og 90 prosent innen 2050, sammenlignet med referanseåret 2009.

Dette er et svært ambisiøst mål, særlig med tanke på forventet vekst, og anleggsvirksomhet knyttet til bygging av boliger og infrastruktur, flyplass og ny industri. Administrasjonens vurderinger av utviklingen, med fargekode gul, tar utgangspunkt i referanseåret 2009 (ikke forrige måling). Sammenlignet med 2009 har kommunen kuttet 10 prosent i ikke-kvotepliktig sektor. Samtidig må vi kutte ytterligere 30 prosent av 2009-utslippene dersom vi skal nå 2030-mål. Med andre ord er vi på vei mot 2030-målet, samtidig som omstillingen krever økt fart.

- 10) Spørsmål angående s. 41 Tabell 17 - linja Overføringer og tilskudd fra andre: I 2021 har vi fått 300,61 mill. kr, i 2026 er tallet ca. 100 mill. kr lavere. Hva skyldes dette? (SP)

Regnskap og budsjett 2021 var betydelig høyere enn vedtatt budsjett 2022. Regnskapet endte på 300,6 mill. kr, mens budsjettet var på 261,1 mill. kr. Refusjon sykelønn var 36 mill. kr høyere i 2021 enn budsjettet i 2022. Kompensasjon for merverdiavgift var 18 mill. kr høyere enn budsjettet i 2022. Refusjoner fra staten var 35 mill. kr høyere i 2021, enn budsjettet i år. Dette var i hovedsak knyttet til kompensasjon for merutgifter til pandemien, som koronahotell og teststasjon på grensen. Også øvrige refusjoner fra staten innenfor helse og omsorg, samt grunnskole var høyere i fjor, enn budsjettet i år.

11) Det ønskes en totaloversikt over påløpte kostnader på bygg og uteanlegg for etablering av Rana U. Spesifikt kostnader for renovering og utbygging samt riving av deler av nye Rana U. Påløpte kostnader må også inkludere riving av Båsmo U, riving av Gruben U, riving av Selfors U, riving av Ytteren Barneskole, samt trafikkisikring i Toranesgata, Lars Meyers gate og Skolegata, samt kostnader for «nye» Talvikparken og Nordlandparken (eks vann/kloakk-kostnader). (SP)

De enkelte prosjektene består av totalentrepriser og det fremgår ikke nærmere spesifisering av de enkelte elementene som inngår i prosjektene. Tabellen under viser totale kostnader som er påløpt på de enkelte prosjektene. For etablering av fortau mv. i Toranesgata, er det påløpt totalt 13 mill. kr per 30.11.2022.

Kostnader Rana ungdomsskole	221 449
Moheia	134 566
Mo u	56 883
Moheia uteområdet	30 000
Grøntpark Nordlandsveien – Talvikparken og miljøgate Lars Meyers gate	35 400
Riving Båsmo ungdomsskole	3 660
Riving Gruben ungdomsskole	8 880
Sanering Selfors ungdomsskole	5 120
Sanering Ytteren barneskole	5 037
Sum	279 545

12) Hva er konsekvensene for kommunen vedr. nytt inntektssystem, bortfall e-skatt på verk og bruk og forslag til økt grunnrenteskattesats? (AP)

Forslag om nytt inntektssystem

- Omfordeling regionalpolitiske tilskudd 4,9 mill. kr
- Avvikle tilskudd per grunnskole 1,0 mill. kr
- Fordelingsvirkning skatt -2,9 mill. kr
- Nye kostnadsnøkler -15,6 mill. kr
- INGAR -3,4 mill. kr
- Sum anslag fordelingsvirkning for Rana kommune -16,0 mill. kr

Verker og bruk

Gjennomgang av tidligere budsjett- og økonomiplaner viser at konsekvensen av endringen for eiendomsskatt fra verker og bruk er beregnet til 4,9 mill. kr. En årlig nedtrapping fra 2019 til 2024, med full effekt fra 2025. Kompensasjonen som skulle utgjøre 0,7 mill. kr, falt bort i 2021 da kommunens egenandel ble økt fra 32 kr per innbygger til 126 kr per innbygger.

Økning av effektiv grunnrenteskattesats

Grunnrenteskatten på vannkraft trekkes fra i grunnlaget for eiendomsskatten. Økt grunnrenteskatt vil derfor isolert sett føre til redusert eiendomsskatt til kommunene. Forslaget vil føre til konsekvenser for eiendomsskatt påfølgende år i form av en negativ spiral. Eiendomsskatten er fradragsberettiget i

grunnrenteskattgrunnlaget. Derfor vil den økte grunnrenteskatten som fører til lavere eiendoms-skattegrunnlag igjen føre til høyere grunnrenteskatt, da det er en lavere eiendomsskatt som trekkes ifra. Dette gir igjen et høyere grunnrenteskattgrunnlag som gir høyere grunnrenteskatt som skal trekkes fra i eiendomsskattegrunnlaget. Denne virkningen vil gå i en loop som til sist kan innebære at kommunene havner på minimumsverdi (0,95 kr), slik at man ikke kan skattlegge de.

Ved omfordelingen av grunnrenteskatten til kommunene, er det de store kommunene med flest innbyggere som vi kommer best ut, og mindre andel blir fordelt til kommunene som har lagt til rette for kraftutbygging.

Samlet konsekvens for Rana kommune per år:

	(Mill. kr)
Forslag om nytt inntektssystem	-16,0
Verker og bruk	-4,9
Økt grunnrenteskattesats	? *)
Sum virkning Rana kommune	-20,9

*) Virkning på eiendomsskatten som følge av endringer i grunnrenteskatten, kan ikke tallfestes per i dag.

Støttetjeneste

13) Hva er status på arbeidet med KØB-prosjektet, og hvordan følges dette opp fremover? (SV)

KØB-prosjektet ble avsluttet i oktober 2020. I etterkant har Rana kommune formidlet KØB-prosjektet, Rana-modellen og bruk av økonomiske handlingsregler i flere sammenhenger. Administrasjonen har hatt flere innlegg til andre kommuner og andre aktører som Statsforvalteren, kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS), Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund (NKK) og Kommunalbanken. Nærmere informasjon om prosjektet ligger på kommunens hjemmeside <https://www.rana.kommune.no/vare-tjenester/om-rana-kommune/okonomi/kommunalokonomisk-barekraft/>

14) Har rådmannen gjort en vurdering av tilskuddsordning/startlånramme for unge i Rana, eksempelvis opp mot øvrige kommuner i samme kostra-gruppe? (H)

Husbankens ordning med tilskudd og Startlån er rettet mot barnefamilier og personer som er i en særlig utfordrende situasjon og mangler en egnet bolig. Rana kommune har [vedtatt retningslinjer](#) (14.04.2020) for startlån- og tilskuddsmidler basert på nasjonale føringer for ordningen og kommunens boligstrategi. Følgende målgrupper prioriteres for startlån:

- Barnefamilier som har behov for en stabil og trygg bolig.
- Personer med særlige sosiale behov eller helsemessige utfordringer.
- Andre økonomiske vanskeligheter.

Unge i etableringsfasen er ikke i målgruppen ([link til Husbankens retningslinjer](#)).

Rammen til startlån vurderes årlig i forbindelse med budsjettprosessen og i behovsmelding til husbanken. Rana kommune har de siste årene prioritert å øke startlån rammen med 100 prosent som del av bolig politisk satsing fra 50 mill. kr i 2018 til 100 mill. kr i 2022.

Det foreligger ikke offisiell statistikk som viser størrelse på lånerammer til Startlån. Disse opplysningen må innhentes fra hver kommune. Startlån utvalgte sammenlignbare kommuner 2023 (innbyggere per 31.12.2021):

- Harstad: 90 mill. kr (24 804 innbyggere)
- Stjørdal: 80 mill. kr (24 287 innbyggere)
- Alta: 80 mill. kr (21 144 innbyggere)
- Kristiansund: 70 mill. kr (24 013 innbyggere)
- Narvik: 50 mill. kr (21 530 innbyggere)

Oppvekst og kultur

15)Hva er kostnaden for henholdsvis barnehageopptak 2 og 4 ganger i året sett opp mot løpende barnehageopptak og opptak en gang i året? (SV)

Dagens ordning med løpende opptak ble beregnet til 14,7 mill. kr. per utgangen av oktober. Barnehageopptak to ganger i året har en utgangskostnad på 11,4 mill. kr. dersom vi tar utgangspunkt i barn som var tatt inn utenfor hovedopptaket i år og de som sto på venteliste per 31.10.2022. Dersom det innføres to barnehageopptak i året, vil vi i høsthalvåret kjøre med overkapasitet. Det betyr at dette alternativet koster nesten like mye som løpende opptak.

Når det gjelder fire opptak i året vil kostnadsbildet ligne enda mer på løpende opptak.

Det er imidlertid regnet på andre alternativer med øremerka plasser og salg av plasser til arbeidsgivere, som betyr at de som har behov betaler for hva det koster eller bidrar til å betale hva det koster. Beregninger viser at vi kan ta i inn 40 barn, gitt en jevn fordeling til en kostnad på mellom 5-7 mill. kr.

Tilrettelegging for at arbeidsgivere ved rekruttering av kritisk personell kan kjøpe barnehageplass vil være et godt rekrutteringstiltak, og det betyr at vi får et tilbud som betales av de som trenger det og ikke av fellesskapet.

16) Hvor mange penger ligger inne i budsjettet for 2022 til fritidsklubbene i Rana? (V)

a) Hvor mye ligger inne i budsjettforslaget for 2023 til fritidsklubbene (uten ungdommens hus) (V)

b) Hvor mye penger i 2023 går til ungdommens hus? (V)

Fritidstjenesten disponerer 7,8 mill. kr. i 2022 som i hovedsak går til tiltak rettet mot barn og unge. Endelig budsjetttramme for 2023 er foreløpig ikke fastsatt. Tabellen under viser regnskapstall for 2021 og per oktober 2022, samt budsjett 2022.

	Regnskap per okt. 2022	Regnskap 2021	Budsjett 2022
GRUBEN FRITIDSSENTER	930	1 074	
BÅSMO FRITIDSSENTER	933	1 218	
UTEKONTAKTEN	1 181	1 146	
UNGDOMMENS HUS	1 019	1 312	
Sum fritidsklubber og ungdommens hus	4 063	4 751	
Øvrig drift av fritidstjenesten	2 947	2 960	
Sum	7 010	7 711	7 809

17) Hvor mye penger går til skolemat i 2023? (V)

Det er ikke satt av penger til skolemat i 2023.

18) Spørsmål angående s. 59 Tabell Fordeling av rammereduksjon Kultur og oppvekst: Strukturtiltak med en total reduksjon på 11,095 mill. kr i perioden: hvilke strukturtiltak på hvilke skoler er lagt til grunn for å komme frem til disse tallene? (SP)

Den udefinerte posten strukturtiltak som går fra 6,7 mill. kr i 2024 til 11 mill. kr i 2026 vil måtte løses ved avvikling, nedskalering eller ved å sette tilbud på pause i påvente av en vekst. Det vil bli presentert en egen politisk sak for hvordan dette nedtrekket skal ta, men som det står i rådmanns budsjettforslag vil det være naturlig å se på skolestruktur eller nedlegging av kulturtilbud som ikke er lovpålagt.

19) Spørsmål angående s. 62 Tabell Rammereduksjoner PPT på totalt 2,5 mill. kr i perioden: vil man kunne gjøre dette nedtrekket uten at man øker ventelister og overskrider fristen for lovlig ventetid i enkeltsaker, og da evt. hvordan? (SP)

Nedgangen i barnetall gir betydelige demografijusteringer, som beregnet til 17,3 mill. kr i økonomiplanperioden. Dette betyr at også PPT har fått og vil få et lavere antall barn som grunnlag for sitt tjenestetilbud. Videre er det ventet at også reforhandling av vertskommuneavtalen med Hemnes, Nesna og Rødøy vil bidra til lavere tjenestebehov.

20) Spørsmål angående s. 62 Tabell Rammereduksjon Kultur - omstilling fritidstjeneste:

- a. Hvor mye (Hvor stor sum i kroner) av nedtrekket kommer på Fritidstjenesten? (SP)
- b. Vil man kunne gjøre dette uten at man reduserer eksisterende og/eller planlagt nyoppstartede fritidstilbud for barn/unge? (SP)

Se svar på neste spørsmål.

21) Hva ligger i nedtrekket på 1 mill. kr i 2023 på tiltaket «omstilling kino og fritidstjeneste» hos kultur (side 62)? (V)

Det er ikke spesifisert hvordan rammenedtrekket i kultur skal tas, da vi ønsker å gjennomføre en større idedugnad blant de ansatte, samtidig som vi håper å få utarbeidet en mulighetsstudie for mer effektiv arealbruk, herunder begrense antall kvadratmeter og bruke de arealene vi har større deler av døgnet. Videre vil vi se på nye muligheter for å øke inntektene våre innenfor kulturområdet.

Det betyr at det ikke er satt noe spesifikt nedtrekk for fritidstjenesten og kinoen, men det er forventet at de vil være med å bidra til rammenedtrekket som går fra 2 mill. kr til 5 mill. kr i økonomiplan-perioden.

22) Spørsmål angående s. 62 Tabell Rammereduksjon - effektivisering RAVO: vil dette kunne gjøres uten at man reduserer tilbudet/timer til mennesker med varig nedsatt funksjonsevne som i dag benytter seg av opplærings-tilbud på RAVO? (SP)

Mennesker med varig nedsatt funksjonsevne skal få tilbud innenfor lovens rammer tilpasset den enkelte.

23) Våre fremste ambassadører i og utenfor Rana er våre unge, som vi også ønsker skal flytte tilbake til kommunen etter endt utdanning. Det legges opp til kutt på hhv. 1 og 2,5 mill. kr per år fram mot 2026, totalt 8,5 mill. kr over 4 år for kino og fritidstjenester. Kan rådmannen gi en forklaring på hvordan kuttene vil påvirke dagens kino og fritidstilbud for unge i Rana? (H)

Rammenedtrekket er på 2 mill. kr i 2023 og øker til 5 mill. kr i 2024 og blir ikke videre trappet opp i perioden. Totalt rammenedtrekk i perioden er altså på totalt 5 mill. kr. For håndtering av nedtrekk vises det til svar på spørsmål 21.

Helse og omsorg

24) Hva slags type velferdsteknologi satses det på i kommunen? Er det noen konkrete investeringsplaner knyttet til disse? (SV)

I Rana kommune har vi følgende velferdsteknologi (noe som er i tråd med de nasjonale anbefalingene):

Hjemmeboende:

- Digitale trygghetsalarmer med diverse sensorteknologi
 - Døralarmer
 - Sengealarmer
 - Fallalarmer
 - Epilepsialarmer
 - Brannalarmer
 - Diverse andre alarmer
- Lokaliseringsteknologi i form av mobile trygghetsalarmer med gps
- Digitale tilsyn med kamera
- Elektronisk medisineringsstøtte

Alle disse forskjellige teknologiene er på leasing i dag og medfører driftskostnader. Tiltak med teknologi vurderes med gevinstrealisering, for å vurdere om tiltaket bidrar til forsvarlige tjenester, opprettholde kvalitet og redusere driftsutgifter.

Vi ha for tiden ingen investeringsplaner knyttet til velferdsteknologi. Økt bruk innenfor de valgte områdene medfører økte driftskostnader. Det er likevel slik at når sektoren påbegynner sin strategiprosess, er bruk av teknologi en viktig del av dette. Herunder vil tjenesten også vurdere om det er ytterligere tiltak innenfor det nasjonale velferdsteknologiprogrammet som er nyttig å innføre i Rana. Hvorvidt strategiarbeidet vil medføre investeringsbehov vet vi derfor ikke nå. Rådmannen har i sitt forslag satt av 200 mill. kr til investeringer i sektoren fordi vi vet at vi må gjøre noe, men ikke hva og heller ikke prioriteringene enda.

25) Ifølge økonomiplanen hadde Rana i 2021 902 utskriftsklare døgn innenfor helse og omsorg som de betalte for. I 2022 er det 425 utskriftsklare døgn i utgangen av juli og en ser da nivået ligger på samme høyde som i fjor. Dersom det totale antall døgn blir 900 i år også blir dette en kostnad på 4,8 millioner kroner (5 306 kr pr. døgn). Målet er så redusere dette (stor kostnad).

Hvilke konkrete tiltak tenkes for å møte denne utfordringen? (SP)

Per. august 2022 hadde kommunen 427 betalingsdøgn til sykehuset, mot 1 293 samme tidsrom året før, etter en målsetning om å redusere dette betraktelig og om mulig å unngå betalingsdøgn. I juli 2022 ble det besluttet at i den grad det blir nødvendig med betalingsdøgn, skal det tilstrebes å kun betale for 1 døgn per pasient, og at dette døgnet skal benyttes for å finne alternative løsninger.

Dette har blant annet medført at vi kun har hatt to betalingsdøgn i september og ingen i oktober og foreløpig ser det bra ut for november. Tiltaket har vært en betydelig forsterkning av innsatsteamet, som består av blant annet ergoterapeut, sykepleier og teknikker. Teamet er på sykehuset nærmest daglig, og har dialog med sykehuset, med pasienter og pårørende for å finne den beste og mest funksjonelle løsningen for den enkelte. Hjelpemidler leveres raskere ut og brukeren får umiddelbar opplæring i bruken av disse.

Velferdsteknologi skal alltid vurderes. Foreløpig ser vi et godt resultat av denne satsingen, og teamet vil trolig forsterkes ytterligere etter hvert som vi vrir tjenestene over på mer hjemmebasert.

26) Strategiplan helse og omsorg rana kommune. Denne skal utarbeides første halvår 2023. Hvordan er det tenkt inkludering av brukere og lokalsamfunn i hele kommunen? (SP)

Detaljerte planer for strategiprosessen er ikke lagt enda. Det jobbes nå med å få planverket på plass for å komme i gang med første fase av strategiprosessen. Den fasen vil inneholde overordnede mål og visjon for arbeidet, som langt på vei vil følge kommunens eksisterende planer og anbefalingene fra Agenda Kaupang og Leve hele livet-satsingen om tidligere inn, mer forebyggende, bedre tjenester tidlig i tjenestetrappa for å (så langt det er mulig) redusere behovet for tjenester lengre opp i tjenestetrappa.

I fase 1 foregår involveringen gjennom de politiske arenaer, gjennom møter i andre råd og utvalg blant annet. Når overordnet mål og visjon er klart, vil detaljene settes for selve strategiprosessen. Da vil involvering og medvirkning både internt (medarbeidere og andre sektorer) og eksternt planlegges.

27) I forslaget til økonomiplan er det forslått kraftige nedtrekk på helse og omsorg. Rana har redusert sykehjemsplasser som et tiltak her. Er det mulig å redusere flere sykehjemsplasser når demografien viser en økning i antall eldre? Hvilke andre tiltak kan evt. redusere kostnader? (SP)

Agenda Kaupangrapporten viser at Rana kommune ligger over gjennomsnittet av sammenlignbare kommuner når det gjelder dekningsgrad på institusjon/sykehjem. Dette gir oss et mulighetsrom for å redusere dekningsgraden, samtidig som vi bygger opp ressurser, kompetanse, kultur og erfaring med å ha enda større fokus på tjenester lengre ned i tjenestes trappa.

Demografien viser samtidig en kommende økning i antall eldre. Planen er da at de erfaringene vi har fått, og tjenestene vi har bygd opp i større grad enn i dag skal dekke opp for noe av behovsøkningen. Det betyr likevel ikke at Rana Kommune ikke vil få bruk for flere sykehjemsplasser enn i dag, men ved å gjøre endringen nå mens vi fortsatt har tid – kan gi oss ledige plasser som vi da kan utnytte i neste omgang.

En viktig faktor i dette, er at Rana kommune ikke har eller vil få de personellressursene som man ville hatt behov for i framtiden, dersom man fortsatte som i dag. Dersom vi disponerer ressursene klokt og allerede nå planlegger godt for framtiden, kan det gi et lavere behov for ytterligere utbygging av plasser enn om kommunen fortsetter som i dag. Kloke valg i dag, kan gi andre tjenestebestanden i framtiden, som kommunen er i posisjon til å håndtere.

Ved å holde sykehjemsplasser vakante i dag – mens vi omstiller oss, vil vi for eksempel kunne renovere plasser for fremtiden. Vi har ikke alle svarene enda. Dette er noe som kommunen og samfunnet for øvrig må utvikle sammen i årene som kommer.

28) Spørsmål ang side 69 Tabell Rammereduksjoner - vridning av tjenester, redusert bruk av institusjonsplasser:

- a. Hvilke tjenester vrir man? (SP)
- b. Vil dette kunne dreie seg om hjemmetjeneste/institusjonsplasser, eller vil dette også dreie seg om tjenester f.eks i Rus/psykiatri, MTA, Rehabilitering, øvrige avdelinger i Helse/Omsorg? (SP)
- c. I så fall: hvilke omdisponeringer gjøres for hver avdeling i kroner? (SP)
- d. Vil noen tilbud i disse avdelingene bli endret/falle bort eller føre til redusert tjenestetilbud? (SP)

Mye av dette er besvart gjennom svar på spørsmålene ovenfor. Vi må ha tilsvarende tenking på alle områder hvor det er mulig: tidlig inn, mer hjelpemidler, teknologi og mestring, heller enn fokus på institusjonsplasser. Det er flere områder hvor vi i dag ikke benytter teknologi og hjelpemidler i stor nok grad i dag – blant annet innenfor avdeling for psykisk helse og sosiale tjenester og miljøterapeutisk avdeling, men også innen institusjon.

Hittil er midler for 2023 foreslått fordelt til tjenestene etter alminnelig nøkkel. Fagområdene har likevel fått beskjed om at når strategien er klar, så må vi gjøre en intern omfordeling i helse og omsorg slik at midler som i dag ligger øverst i tjenestetrappa kan tilfalle tjenester lengre ned i tjenestetrappa. Noen slike diskusjoner er påbegynt, blant annet mellom institusjon og hjemmetjeneste.

NAV kommune

29) Spørsmål angående s. 55 Tabell rammereduksjon - NAV kommune - endrede forutsetninger - 5 mill. kr: Hva ligger inne i dette - hvilke endrede forutsetninger er det snakk om? (SP)

Budsjettet til NAV kommune ble regulert ned med 6 mill. kr i første tertial 2022. Det vises til regnskapsrapportering 1. og 2. tertial 2022, hvor NAV kommune rapporterer mindreforbruk, prognostisert til om lag 8 mill. kr ut 2022. I rapporteringen vises det til nedgang spesielt knyttet til sosialhjelp som hovedårsak.

Tekniske tjenester

30) Hva er budsjettert inntekt for 2023 på å fjerne fritaket for parkeringsavgift for elbiler som foreslås på side 104? (V)

Det forventes 0,5 mill. kr i økte parkeringsinntekter som følge av forslaget om å fjerne fritaket for parkeringsavgift for elbiler.

31) Hva er budsjettert inntekt på at utbyggere må betale for parkeringsplasser og kommunalt areal under byggeprosjekter? Hvor i budsjettdokumenter står satsene for disse arealene som for 2022 er 10 kr per m² og 170 per parkeringsplass per dag? (V)

Det er budsjettert med ca. 1,0 mill. kr i gebyrinntekter for leie av offentlig areal og bruk av kommunale parkeringsplasser. Gebyrene er om handlet under gebyrregulativ, vedlegg 4.6 Gebyrregulativ lokale retningslinjer for graving 2022 og § 8.3 Forringelsesgebyr side 109 i dokumentet.

§8.3 Forringelsesgebyr

8.3.2 Gebyr for leie av offentlig trafikkareal til riggplass for containere ol.: Per m² og virkedag 10 kr

8.3.3 Gebyr for riggplass, containere på parkeringsplass Per plass og virkedag: 170 kr (160)

32) I dialog med idrettsrådet var det uklart om det var satt av en ramme til bedriftsidrett. Kan rådmannen bekrefte/avkrefte om det er satt av midler til dette formålet? I så fall også størrelsen på rammen. (H)

Vi oppfatter at spørsmålet gjelder eksterne bedriftsidrettslag. Det er ingen egen økonomisk ramme satt av til bedriftsidretten.

Forskrift om tilskudd til fysisk aktivitet, naturopplevelser og fysisk tilrettelegging i nærmiljøet, Rana kommune, Nordland: <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2021-05-11-2013>

Rana Byggdrift KF

33) Hva er årsak til at energiforbruk på kommunale bygg stiger pr. m²? (MDG)

Besvart av Rana Byggdrift KF:

Utetemperaturen har stor innvirkning på energibruken i bygninger. Årsmiddeltemperatur for Mo i Rana (Mo i Rana lufthavn) i 2021 var 3,1 grader, mens årsmiddeltemperaturen i 2020 var 4,7 grader. Høyere energibruk i 2021 enn i 2020 kan i stor grad forklares av lavere årsmiddeltemperatur. På skoler og barnehager har det i tillegg vært utvidet driftstid på ventilasjons-aggregater, på grunn av korona.

I kategorien administrasjonsbygg er TG2-bygget kommet inn. I kategorien skole er Båsmo ungdomsskole gått ut. I 2022 vil kommunen ha fått to nye skoler med svært god energiklasse, Gruben og Båsmo barneskole. Nye Gruben barneskole er tatt i bruk, men er ikke med i energirapporten for 2021. To gamle skoler går ut av porteføljen. Gruben barneskole var det mest energikrevende av skolebyggene, på grunn av alder og størrelse. I kategori helse ble gamle Selfors sykehjem overlevert til Helgelandssykehuset i mai 2021. Dette var også et energikrevende bygg.

34) I rådmannens presentasjon av budsjett for Rana Høyre og SV, ble det kommentert at det foreligger et økonomisk potensial i å effektivisere driften til KF bygg. Kan det fremlegges et anslag for hvor stort økonomisk potensial dette innebærer? (H)

Rana Byggdrift KF hadde brutto driftsutgifter i 2021 på ca. 162 mill. kr og driftsinntekter på 72 mill. kr, totalt netto driftsutgifter på ca. 90 mill. kr.

KOSTRA analysen fra 2022 viser at ressursbruken knyttet til kommunale boliger er 9,7 mill. kr høyere enn gjennomsnittet i KG 9, basert på regnskapstall fra 2021. Høyere utgifter i Rana kan delvis relateres til lavere utnyttelsesgrad for kommunale boliger og tomme utleielokaler i Campus Helgeland, samt høyere dekningsgrad enn sammenlignbare kommuner.

Regnskapstall viser at utgiftsveksten de siste årene har økt, samtidig har ikke ressursbruken til direkte vedlikehold økt tilsvarende. Rana kommune har fått nye og oppgraderte bygninger samtidig som bygningsarealet er redusert. Det er også gjennomført samlokalisering av kommunale tjenester og tjenester innenfor foretaket. Flere eksterne leieforhold der foretaket tidligere hadde ansvar for innvendig vedlikehold, renhold og administrasjon av leieforhold, har opphørt.

Rana Byggdrift KF bør ha større fokus på økonomistyring og internkontroll på kostnadssiden, for å sikre effektiv bruk av kommunale ressurser. Nye kostnadseffektive bygg, mindre areal, samlokalisering av driftsteknikertjenesten og optimalisert utnyttelse av boligporteføljen, samt utleiebygg, bør kunne bidra til en effektivisering av driften til Rana Byggdrift KF.

35) Etterslep av vedlikehold på Rana kommunes eiendommer og bygningsmasse framstår som en utfordring for kommunen. Dersom uhåndtert vedlikehold på gammelt og nytt bygg ikke håndteres innen rimelig tid, så øker i kostnadsomfanget. Når kan vi forvente at det foreligger en vedlikeholdsplan for Rana kommunes eiendommer og bygninger, og er det gjort vurderinger på om det kan foreligge besparelser over tid gjennom å håndtere vedlikehold til riktig tid? (H)

Rana Byggdrift KF forholder seg til vedtak i Kommunestyret 10.11.2022 pkt. 2, pkt. 3 og pkt. 4.

2) Rana Byggdrift KF utfører en analyse av egen virksomhet og ser til andre kommuner som lykkes med verdibevarende, langsiktig og planlagt vedlikehold. Det utarbeides tilstandsanalyse av bygningsmassen IHHT NS 3424 og innarbeides fast syklus for vedlikehold.

3) Vedlikeholds rammene og prioriteringene som KF bygg gjør skal gjenspeile brukerne sine behov og skal utføres i dialog med rådmann utfra rammene som fastsettes av kommunestyret.

4) Rådmann i samarbeid med KF Bygg utarbeider en opptrappingsplan for vedlikehold av bygningsmassen. I planen skal det legges til grunn de strategiske føringene for struktur som blir vedtatt i budsjett og økonomiplan slik at det prioriteres vedlikehold og utvikling av bygningsmasse for fremtiden.

Videre skal forslaget til opptrappingsplan ha ambisjon om å sikre at nyoppførte bygg og prioriterte bygg som skal utvikles fremover har tilstrekkelig FDVU midler. Beregningene som legges til grunn bør følge gjeldende standarder. Planen skal ha et langsiktig perspektiv med prioriterte tiltak de neste fire år (2023-2026).

Rådmannen legger frem en sak til behandling i kommunestyret i junimøtet 2023.

Rana Byggdrift KF jobber kontinuerlig med å ivareta kommunens bygg. Rana Byggdrift KF har en vedlikeholdsplan for hvert bygg og status på denne reflekteres blant annet i hver av tertialrapportene i tråd med gjeldende oppdragsbrev.

Rana kommune har stort etterslep på vedlikehold av bygg, anslått til ca. 1,6 mrd. kr. For å få gjort noe med etterslepet vil det ta tid og ressurser. Det er viktig å påpeke at godt og forsvarlig vedlikehold må alltid gjøres med et visst utgangspunkt i enten et nytt bygg eller nyrehabilitert/"nullstilt" bygg. Dette har blant annet Trondheim kommune lyktes med. For å kunne ha best mulig utgangspunkt for en langsiktig opptrappingsplan ser Rana Byggdrift KF på hvordan ressurser kan disponeres for å kunne utarbeide tilstandsanalyser på bygg.

Å "nullstille" et gammelt og dårlig vedlikeholdt bygg kan kun oppnås gjennom investeringer da det medfører relativt store kostnader og resultatet vil i alle tilfeller være standardheving. (nye forskrifter etter byggets opprinnelige byggeår).

Dagens driftsbudsjett tillater ikke annet enn akutte reparasjoner. Det vil per i dag være stor forskjell på en vedlikeholdsplan for et nytt bygg og et gammelt bygg. Gamle bygg som ikke er forsvarlig vedlikeholdt i Rana kommune grunnet manglende budsjettdekning, er kommet i en tilstand hvor det kun er anledning til å reparere enkelte og de mest kritiske avvikene innenfor dagens økonomiske handlingsrom. Som et eksempel kan man nevne at et byggs taktekke som per definisjon har passert sin

levetid og burde vært skiftet ut i sin helhet, blir kun reparert punktvis ved funn av lekkasjer. Populært kalt "brannslukking" innen vedlikeholds-terminologi.

Slike reparasjoner er ikke bærekraftige og vil før eller siden medføre havari og behov for akutte tiltak som må gjøres fort uten tid til gode anskaffelsesprosesser og innhenting av de beste pristilbudene.

Dersom utskifting av et slikt taktekke hadde vært lagt inn i byggets livssyklus kost etter Norsk Standard 3454, ville dette vært en forutsigbar og forventet vedlikeholdskostnad etter ca. 30 år hvor budsjettmidlene hadde ligget klar i for eksempel vedlikeholdsfondet.

Dette ville gitt en besparelse over tid da man ikke måtte bruke vedlikeholds- eller driftsmidlene plutselig og uventet i et hastverks arbeid.

Oversikt over vedtatte bevilgninger til styrking realkapital bygg og veier:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
Styrking realkapital bygg	2 568			3 000	1 800	2 500	1 200			2 000	2 500	15 568
Styrking realkapital vei	1 340	1 200	1 500						7 500	500		12 040
Sum	3 908	1 200	1 500	3 000	1 800	2 500	1 200	0	7 500	2 500	2 500	27 608

 [Lytt til teksten](#)

Hva ser du etter?

- | | |
|--|---|
| → Nyheter, kunngjøringer og høringer | → Ledige stillinger |
| → Skoleruta 2022/2023 | → Moheia bad |
| → Ønsker du å booke time hos saksbehandler | → Informasjon om korona |
| → Har du rett på bostøtte? | → Meld feil digitalt til Rana kommune |



Hei! Mitt navn er Kari. [Hva kan jeg hjelpe deg med?](#)



Våre tjenester

Hva kan vi hjelpe deg med? Se alle våre tjenester.



Aktivitetskalender

Hva skjer i Rana kommune? Følg med på alt som skjer.



Flytte til Mo i Rana

Alt du trenger å vite hvis du ønsker å flytte til Rana.

Vil du være med å påvirke?

Følg med på hva som skjer i kommunen og lokaldemokratiet. Si din mening om planer, følg med på prosjekter og se politikernes møtekalender.

[Se alt om politikk](#)

- [Politisk møteplan og saksdokumenter](#)
- [Følg med på våre politiske møter](#)
- [Si meningen din/høringer](#)
- [Planer, budsjett og reglementer](#)
- [Offentlig innsyn og postliste](#)
- [Rana i vekst](#)

Kontakt oss

[Kontaktinformasjon](#)[Nød- og vakttelefoner](#)[Personvernerklæring](#)[Meld om feil på nettsiden eller gi oss din tilbakemelding](#)

Følg oss på sosiale medier

